

Holistyczne doradztwo zawodowe i poradnictwo karier na Dolnym Śląsku - identyfikacja wyzwań i rekomendacje systemowe

Wrocław 2026

Charakterystyka badania

Całozyciowe doradztwo zawodowe i poradnictwo karier stanowią obecnie jeden z kluczowych elementów skutecznej polityki rozwoju umiejętności, rynku pracy oraz całozyciowego uczenia się. Współczesne realia społeczno-gospodarcze sprawiają, że poradnictwo zawodowe nie może być traktowane jako jednorazowa interwencja na etapie wyboru szkoły lub pierwszego zawodu. Dynamiczne zmiany rynku pracy, przyspieszona transformacja technologiczna, rozwój automatyzacji i sztucznej inteligencji, a także procesy demograficzne powodują, że planowanie i zarządzanie karierą zawodową staje się procesem ciągłym, rozłożonym na całe życie jednostki.

W tym kontekście kluczowe znaczenie zyskuje koncepcja całozyciowego poradnictwa zawodowego (Lifelong Guidance – LLG), ściśle powiązana z ideą uczenia się przez całe życie (Lifelong Learning – LLL). Podejście to zakłada dostępność profesjonalnego, wysokiej jakości wsparcia doradczego na wszystkich etapach życia oraz odejście od liniowego modelu edukacji i kariery na rzecz myślenia całościowego i holistycznego, integrującego edukację formalną, pozaformalną i nieformalną oraz wzmacniającego kompetencje zarządzania własną karierą.

Cel i problem badawczy

Na Dolnym Śląsku potrzeba budowy spójnego i zintegrowanego systemu całozyciowego poradnictwa zawodowego wynika zarówno z zapisów polityk publicznych szczebla krajowego i regionalnego, jak i z praktycznych doświadczeń instytucji edukacyjnych, urzędów pracy oraz organizacji pozarządowych. Mimo znaczących zasobów kadrowych i instytucjonalnych, funkcjonujące rozwiązania mają charakter rozproszony sektorowo i terytorialnie, a ich skuteczność w dużej mierze zależy od indywidualnych kompetencji doradców oraz projektowych źródeł finansowania. Brakuje jednolitego modelu zapewniającego ciągłość wsparcia, spójność działań oraz jakość i dostępność usług w skali regionu.

Odpowiedzią na te wyzwania są działania podejmowane w ramach prac nad holistycznym modelem doradztwa zawodowego i poradnictwa karier ekspertów Biura Koordynacji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji (WZK), realizowane we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Pracy we Wrocławiu.

Celem przygotowywanego opracowania jest diagnoza stanu doradztwa i poradnictwa zawodowego w regionie, identyfikacja kluczowych barier systemowych oraz sformułowanie rekomendacji wdrożeniowych zmierzających do budowy trwałego, spójnego i inkluzywnego modelu całozyciowego doradztwa zawodowego i poradnictwa karier.

Odbiorcy

- Wojewódzki Zespół Koordynacji – koordynacja systemowa, formułowanie i wdrażanie rekomendacji

- Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu – integracja poradnictwa z rynkiem pracy i polityką zatrudnienia
- Jednostki samorządu terytorialnego – organizacja i finansowanie usług poradnictwa na poziomie lokalnym
- Instytucje systemu edukacji – rozwój i realizacja doradztwa edukacyjno-zawodowego
- Publiczne służby zatrudnienia – świadczenie usług doradczych dla osób dorosłych i osób w transzycjach zawodowych
- Organizacje pozarządowe – uzupełnianie i innowacyjne formy wsparcia dla zróżnicowanych grup odbiorców
- Doradcy zawodowi – rozwój kompetencji, standaryzacja i sieciowanie praktyki
- Mieszkańcy regionu (dzieci, młodzież, dorośli) – użytkownicy usług całonocnego poradnictwa zawodowego

Metodyka i główne wnioski

Diagnoza systemu poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku – ujęcie syntetyczne (analiza SWOT)

Analiza SWOT systemu poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku została przygotowana na podstawie doświadczeń praktyków zrzeszonych w regionalnej sieci poradnictwa zawodowego oraz wniosków z seminariów, konferencji i warsztatów organizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy we Wrocławiu w ramach funkcjonującej i ciągle rozwijanej Dolnośląskiej Sieci Poradnictwa Zawodowego. Pozwala ona na wielowymiarową ocenę funkcjonowania systemu w kontekście obowiązujących polityk publicznych oraz realnych warunków świadczenia usług doradczych.

Do kluczowych mocnych stron systemu należy przede wszystkim:

- doświadczona kadra doradców zawodowych, często legitymująca się wieloletnim stażem pracy oraz praktycznym doświadczeniem w pracy z młodzieżą, osobami dorosłymi i grupami o szczególnych potrzebach;
- gotowość doradców do wymiany wiedzy, współtworzenia narzędzi oraz indywidualizacji podejścia do klienta;
- różnorodność instytucjonalna systemu – obecność poradnictwa w szkołach, urzędach pracy, poradniach psychologiczno-pedagogicznych, Ochotniczych Hufcach Pracy, centrach informacji i planowania kariery oraz w sektorze organizacji pozarządowych.

Jednocześnie analiza ujawnia istotne słabe strony o charakterze systemowym. Należą do nich:

- nierównomierny dostęp do usług doradczych,
- marginalizacja doradztwa w systemie edukacji,
- niedostosowanie oferty do potrzeb osób dorosłych (szczególnie 35+ i 50+), brak wystandaryzowanych narzędzi diagnostycznych oraz
- niewystarczające wykorzystanie technologii cyfrowych w sposób systemowy;
- brak spójnych standardów jakości, monitoringu i długofalowego planowania rozwoju poradnictwa.

Zidentyfikowane szanse rozwojowe obejmują m.in.:

- cyfryzację usług,
- rozwój e-doradztwa,
- możliwość redefinicji roli doradcy w kierunku mentora kariery oraz
- rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej.

Jednocześnie do kluczowych zagrożeń należą:

- brak stabilnego finansowania,
- uzależnienie działań od projektów oraz
- ryzyko wypalenia zawodowego i odpływu doświadczonych doradców.

Istotnym etapem prac nad regionalnym modelem całościowego poradnictwa zawodowego była **I Dolnośląska Konferencja Doradców Zawodowych**, która została zorganizowana jako element procesu budowy holistycznego modelu poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku. Konferencja nie miała charakteru wyłącznie informacyjnego, lecz została zaplanowana jako przestrzeń wymiany doświadczeń oraz wspólnej refleksji nad kierunkami rozwoju systemu, integrowanego z polityką uczenia się przez całe życie (LLL) oraz całościowego poradnictwa (LLG).

W ramach konferencji podjęto kluczowe zagadnienia dotyczące funkcjonowania poradnictwa zawodowego w ujęciu całościowym, w tym roli instytucji publicznych i organizacji pozarządowych, innowacji w doradztwie zawodowym oraz warunków organizacyjnych i kompetencyjnych pracy doradców. Szczególne znaczenie miały warsztaty tematyczne, które umożliwiły identyfikację luk systemowych oraz sformułowanie rekomendacji w obszarach technologii, sieciowania, kompetencji doradców, promocji poradnictwa oraz organizacyjno-technicznych uwarunkowań świadczenia usług.

Wnioski z konferencji zostały włączone do dalszych prac Wojewódzkiego Zespołu Koordynacji, stanowiąc ważny etap przejściowy między diagnozą a programowaniem rozwiązań wdrożeniowych.

Przeprowadzona diagnoza prowadzi do jednoznacznego wniosku, że kluczowe problemy rozwoju poradnictwa zawodowego na Dolnym Śląsku mają charakter systemowy. Dalsze funkcjonowanie poradnictwa w formule rozproszonej i projektowej nie pozwala na pełną realizację idei całościowego poradnictwa zawodowego w powiązaniu z uczeniem się przez całe życie.

Jednocześnie doświadczenia z seminariów eksperckich, prac Dolnośląskiej Sieci Poradnictwa Zawodowego oraz I Dolnośląskiej Konferencji Doradców Zawodowych pokazują, że istnieje realny potencjał środowiska do współpracy, sieciowania i współtworzenia rozwiązań systemowych. Potencjał ten wymaga jednak stabilnych ram organizacyjnych, jasnego podziału ról oraz długofalowego podejścia do finansowania i zarządzania systemem.

Przedstawione poniżej rekomendacje stanowią spójny pakiet działań systemowych, wypracowany w oparciu o wspólne wnioski praktyków i ekspertów. Wyznaczają one kierunki dalszych prac nad budową holistycznego, zintegrowanego i trwałego systemu całościowego poradnictwa edukacyjno-zawodowego na Dolnym Śląsku.

Rekomendacje

1) Koordynacja i integracja systemu całonizycznego poradnictwa zawodowego

Rekomendacja 1. Powołanie koordynatora regionalnego ds. poradnictwa zawodowego przy WUP we współpracy z WZK w celu integracji działań, monitoringu jakości, współpracy z samorządami oraz instytucjami i NGO.

Rekomendacja 2. Monitoring trendów w zapotrzebowaniu na doradztwo, badania stanu poradnictwa oraz wypracowywanie dalszych rekomendacji dla poradnictwa jako zadanie dla BK / WZK.

2) Portal i sieciowanie jako infrastruktura systemowa poradnictwa

Rekomendacja 3. Utrzymanie portalu, z zapewnieniem stałego moderatora/animatora treści jako platformy sieciującej doradców z różnych obszarów i instytucji z klientami oraz platformy informacyjnej dla wszystkich aktorów tego procesu (także dla organów prowadzących szkoły i sfery społecznej oraz NGO).

Rekomendacja 4. Wzmocnienie i stabilne finansowanie Dolnośląskiej Sieci Doradców Zawodowych oraz portalu jako centralnej platformy informacyjno-sieciującej.

Rekomendacja 5. Sieciowanie doradców jako sposób na międzysektorową współpracę umożliwiającą świadczenie usług doradczych na każdym etapie życia przez różne instytucje i sektor NGO, z wykorzystaniem istniejących sieci i struktur (sieci doradców, WZK i partnerstw lokalnych).

3) Partnerstwa i włączanie NGO w system całonizycznego poradnictwa

Rekomendacja 6. Włączenie organizacji pozarządowych jako integralnych elementów systemu LLG — nie tylko w roli pomostu między instytucjami a klientem, lecz jako partnerów współtworzących i uzupełniających ofertę doradztwa zawodowego oraz działań integracyjnych, wnoszących elastyczność, innowacyjność i dostęp do grup o zróżnicowanych potrzebach.

4) Jakość, kompetencje i prestiż doradcy zawodowego

Rekomendacja 7. Dbłość o zapewnienie jakości warsztatu doradcy zawodowego, w zakresie: standardów kwalifikacyjnych, standardu umiejętności doradcy, systemu szkoleń, metod i narzędzi warsztatowych doradcy poprzez przygotowanie techno-dydaktyczne do wdrożenia nowego rozporządzenia MEN o doradztwie i przepisów z nowej ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia w tym zakresie.

Rekomendacja 8. Podniesienie prestiżu zawodu doradcy zawodowego w kampaniach społecznych (wymogi kwalifikacyjne dla doradców w edukacji i służbach zatrudnienia - czy takie same wymagania w każdym sektorze).

5) Promocja i trwałość finansowa systemu

Rekomendacja 9. Promocja całonizycznego poradnictwa w kontekście całonizycznego uczenia się (LLL/LLG) w kampaniach społecznych, w połączeniu z aktywizacją na rynku pracy w ramach polityki rozwoju.

Rekomendacja 10. Zagwarantowanie finansowania dla holistycznego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego na Dolnym Śląsku. Fundusze unijne - kolejna perspektywa 2028-2032 otwarta dla przedsięwzięć projakościowych sieci doradztwa, realizatorów oraz klientów usług doradczych w nowoczesnym poradnictwie całonizycznym.